U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Zdeňka Kühna a Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **N. D.,** zast. JUDr. Annou Doležalovou, MBA, advokátkou se sídlem Štěpánská 633/49, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 11. 2014, čj. OAM-336/ZA-ZA08-P10-2014, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. 2. 2016, čj. 29 Az 54/2014 – 51,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovené zástupkyni žalobce JUDr. Anně Doležalové, MBA, advokátce, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **3400 Kč**, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

[1] Rozhodnutím ze dne 26. 11. 2014, čj. OAM-336/ZA-ZA08-P10-2014, Ministerstvo vnitra (dále jen „žalovaný“), rozhodlo o neudělení mezinárodní ochrany žalobci dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný nepovažoval pro udělení mezinárodní ochrany dostatečná tvrzení žalobce o pronásledování a ohrožování jeho osoby ze strany banditů v zemi původu.

[2] Při pohovoru konaném dne 28. 7. 2014 žalobce popsal autonehodu ve městě Oš, při níž narazil do vozu, ve kterém seděli čtyři muži. Ti odmítli návštěvu autoservisu a požadovali po něm jako kompenzaci škody zaplatit do dvou dnů částku 50 000 USD. Protože nebyl schopen zaplatit, odjel se třetí den po nehodě schovat ke svému příteli. Muži, které označil za bandity, jej následující den hledali u něj doma, kde se pohádali s jeho matkou a vyhrožovali, že ho zabijí. Ještě ten den zapálili jejich dům. Uvedl, že se obrátil na policii, která mu však sdělila, že proti těmto lidem není schopna zasáhnout.

Domníval se, že kdyby měl peníze, policie by se věcí zabývala. Nesnažil se obrátit se na policii znovu a v jiném místě, rozhodl se odjet. Neobrátil se ani na jiné státní orgány, podle jeho názoru by se jeho věcí bez zaplacení nezabývaly. Přestěhování se v rámci vlasti nepovažoval za řešení, bandité by ho podle jeho přesvědčení našli.

[3] Po seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí dne 16. 10. 2014 žalobce doplnil, že požár jeho domu na policii nehlásil, protože policie bez úplatku nepracuje.

[4] Žalovaný skutková tvrzení žalobce neshledal azylově relevantní, ani v nich nespatřoval důvody pro udělení doplňkové ochrany. Konstatoval, že se jednalo o protiprávní jednání několika jednotlivců, jejichž cílem bylo nezákonným způsobem získat finanční prostředky. Žalobce se cítil být ohrožen těmito osobami a z těchto důvodů, což není podřaditelné pod žádný z důvodů uvedených v § 12 písm. a) a b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Z hlediska udělení doplňkové ochrany je relevantní, že žalobce nevyužil možnost ochrany v zemi původu. O ohlášení požáru jeho domu se výpovědi žalobce lišily, resp. svoji původní výpověď v tomto směru později změnil. Při pohovoru tvrdil, že požár domu ohlásil policii, ta mu však nepomohla. Oproti tomu při seznámení s podklady uvedl, že požár nehlásil, neboť policie bez úplatku nepracuje. Občan Kyrgyzstánu má možnost se v případě nespokojenosti s postupem policie obrátit se stížností na Generální prokuraturu v Biškeku, přímo na ministra vnitra, či anonymně volat linku důvěry Ministerstva vnitra v Biškeku; v zemi rovněž působí Veřejný ochránce práv. Žalobce má dle žalovaného rovněž možnost využít alternativy vnitřního přesídlení v zemi původu. Žádné další potíže v zemi původu neměl, neměl nikdy žádné potíže ani se státními orgány, přesto řešil svoji situaci téměř okamžitým odchodem ze země, a to nelegálním způsobem. Žalobce nastalou situaci v zemi původu v podstatě nijak neřešil a řešit se ani nepokusil.

[5] Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) názoru žalovaného přisvědčil a žalobu proti jeho rozhodnutí rozsudkem napadeným kasační stížností zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[6] V kasační stížnosti proti tomuto rozsudku žalobce (dále jen „stěžovatel“) předně krajskému soudu vytýkal, že se nedostatečně vypořádal s jeho námitkou poukazující na nemožnost obrátit se s žádostí o pomoc na příslušné orgány země původu, neboť justiční systém v Kyrgyzstánu je dlouhodobě nefunkční, ohrožený vysokou mírou korupce. Stejně jako v žalobě odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2010, čj. 6 Azs 74/2009-51, podle kterého mohou nastat situace, kdy není možné nebo účelné trvat na předchozím pokusu žadatele o mezinárodní ochranu usilovat o ochranu v zemi původu k tomu, aby mohla být považována podmínka nemožnosti ochrany vlastní země za splněnou. Stěžovatel namítá, že svá tvrzení o vysoké míře korupce podložil odkazy na příslušné informace ze země původu, krajský soud je však bez dalšího odmítl a dále se jimi nezabýval.

[7] Stěžovatel se dále neztotožnil se způsobem, jakým se krajský soud vypořádal s jeho námitkou porušení § 14a zákona o azylu, jestliže obavy stěžovatele z návratu do vlasti označil za ničím nepodložené spekulace. Namítal, že nelidskému a ponižujícímu

pokračování

zacházení byl ze strany banditů v zemi původu již vystaven, jeho obavy z reálného nebezpečí vážné újmy jsou proto odůvodněné a nelze je odmítnout jako pouhé spekulace.

[8] Krajský soud se podle stěžovatele dále vůbec nezabýval jeho žalobní námitkou, ve které poukazoval na to, že svoji situaci by nebyl schopen vyřešit ani přestěhováním v rámci Kyrgyzstánu, neboť občané podléhají v novém místě bydliště povinnosti úřední registrace (tzv. propiska), a pro jeho pronásledovatele by bylo jednoduché zjistit jeho novou adresu. Rozhodnutí krajského soudu proto stěžovatel považoval za nepřezkoumatelné.

[9] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[10] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti zopakoval některé argumenty uvedené v jeho rozhodnutí, ztotožnil se závěry krajského soudu a navrhl její zamítnutí. Zejména zdůraznil, že stěžovatel neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, proč nemohl vyhledat pomoc státních orgánů. Obecné obavy z marnosti kontaktovat s ohledem na přítomnost korupce policii nemohou být vzhledem ke zjištěnému stavu dostačující. Stěžovatel rezignoval na možnost domáhat se vyřešení případu a pomoci, naopak v zemi původu zanechal manželku s dětmi ve složité situaci a sám ze země odjel. V průběhu správního řízení měl stěžovatel možnost seznámit se s podklady pro rozhodnutí, bližší seznámení však odmítl a nenavrhl ani doplnění podkladových informací.

III. Hodnocení Nejvyššího správního soudu

[11] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud po posouzení přípustnosti kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[12] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[13] Stěžovatel přijatelnost kasační stížnosti opírá o nedostatečně zjištěný skutkový stav věci ve správním řízení a nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu.

[14] Nejvyšší správní soud na úvod konstatuje, že stěžovatel se v žalobním řízení omezil pouze na otázku možného udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Ve vztahu k této formě mezinárodní ochrany jsou proto posuzovány i námitky uvedené v kasační stížnosti. Z tvrzení stěžovatele nevyplývá, že jím uváděné obavy mohly být posouzeny jako důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod; nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Jak je již výše uvedeno, stěžovatel se obával pronásledování ze strany soukromých osob, kterými měl být ohrožován z důvodu poškození jejich majetku. Tento důvod, byť v případě jeho pravdivosti jistě závažný a pro stěžovatele zatěžující, není podle zákona o azylu spojován s možností udělení azylu. Judikatura Nejvyššího správního soudu konstantně zdůrazňuje, že ne všechna nebezpečí, byť reálně hrozící, jsou důvodem k přiznání azylu (srov. zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2003, čj. 6 Azs 12/2003-49, případně též rozsudky ze dne 20. 3. 2006, čj. 4 Azs 46/2005-80, a ze dne 25. 8. 2006, čj. 8 Azs 170/2005-90). Tento institut je určen jako ochrana pouze před určitými druhy pronásledování a ohrožení, zákonem taxativně vyjmenovanými. Azyl tedy nebylo stěžovateli možno přiznat, přestože žalovaný ani krajský soud jeho tvrzení o pronásledování ze strany soukromých osob nezpochybňovali.

[15] Vzhledem k tvrzení stěžovatele o hrozbě vážné újmy bylo však nutno dále prověřit, zda nesplňuje podmínky pro přiznání jiného typu ochrany – doplňkové ochranu. Ta se podle § 14a odst. 1 zákona o azylu udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl vrácen do státu, jehož je státním občanem, hrozilo by mu skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 zákona o azylu, a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je občanem. Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu se za vážnou újmu považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti; b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu; c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu; d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

[16] Ze všech skutečností uvedených stěžovatelem jednoznačně vyplývá, že jednání osob, jichž se obává, mělo pouze soukromou povahu. V souladu s § 2 odst. 9 zákona o azylu nemusí být původcem vážné újmy jen stát, resp. státní orgány, příp. strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část jeho území, ale i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana, nebo organizace kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území, nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před vážnou újmou.

[17] Stěžovatelem tvrzená hrozba případných dalších útoků ze strany soukromých pronásledovatelů by tedy mohla za splnění dalších podmínek zakládat nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. Stěžovateli by bylo možno

přiznat doplňkovou ochranu, pokud by vyčerpal všechny dostupné (či vzhledem k okolnostem ty v úvahu přicházející) prostředky vnitrostátní ochrany v zemi původu a bylo by zjevné, že tyto orgány mu nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout (srov. např. rozsudek ze dne 16. 9. 2008, čj. 3 Azs 48/2008-57, ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008-70, publikovaný pod č. 1749/2009 Sb. NSS, ze dne 31. 10. 2008, čj. 5 Azs 50/2008-62, nebo ze dne 18. 12. 2008, čj. 1 Azs 86/2008-101, publikovaný pod č. 1806/2009 Sb. NSS).

[18] Stěžovatel v průběhu správního řízení nejprve uvedl, že oznámil požár domu na místní policii, která mu sdělila, že proti pachatelům není schopna zasáhnout. Později však své tvrzení změnil s tím, že se na policii neobracel, neboť policie nepracuje bez úplatku. V žalobě stěžovatel již pouze v obecné rovině poukazoval na neutěšenou situaci v kyrgyzské justici a odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2010, čj. 6 Azs 74/2009-51, dle kterého *„mohou nastat situace, kdy není možné nebo účelné trvat na předchozím pokusu žadatele o mezinárodní ochranu usilovat o ochranu v zemi původu k tomu, aby mohla být považována podmínka nemožnosti ochrany vlastní země za splněnou.“*

[19] Na shora uvedené rozpory ve výpovědi stěžovatele upozornil ve svém rozhodnutí již žalovaný. Stěžovatel nicméně ani v podané žalobě nevysvětlil, proč v průběhu správního řízení změnil svoji výpověď ohledně využití pomoci místních policejních orgánů. Obsah žalobní námitky naopak potvrzuje verzi, že se na policii vůbec neobrátil. Tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu je přitom zdrojem informací pro posouzení opodstatněnosti jeho žádosti. Je proto důležité, jakým způsobem a s jakou měrou věrohodnosti žadatel informace podá. Již sama tato skutečnost, že stěžovatel vnesl do svého azylového příběhu v zásadní otázce rozpor, který nijak nevysvětlil, jeho možnou úspěšnost v řízení oslabuje.

[20] Stěžovatel trvá na tom, že situace v Kyrgyzstánu mu neumožňuje domoci se ochrany ze strany státních orgánů, a proto nemusel jejich pomoci vyžít. Nejvyšší správní soud konstatuje, že v žalobě citované rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2010, čj. 6 Azs 74/2009-51, dopadá na extrémní situace, kdy je předem zcela zjevné, že orgány v zemi původu žadateli ochranu neposkytnou. Pokud to však zjevné není, musí mít žadatel dostatečně vážný důvod k tomu, aby se na státní orgány neobracel, tento důvod musí ve svém vlastním zájmu v pohovoru uvést (blíže srov. shora citované rozhodnutí čj. 5 Azs 50/2008-62). Stěžovatel jednak nejprve tvrdil, že se na policii obrátil, což později popřel, dále poukazoval na pouze obecné informace o zpolitizování a zkorumpovanosti státních složek, aniž vycházel z konkrétní vlastní nebo alespoň zprostředkované zkušenosti osob ze svého okolí, které se ocitly v obdobné situaci. Obecná nespokojenost stěžovatele se situací v Kyrgyzstánu proto není relevantním argumentem pro zpochybnění dostupnosti ochrany občanů před běžnou kriminalitou.

[21] Stěžovatel na ohrožení kriminálním jednáním soukromých osob reagoval tak, že zemi takřka okamžitě opustil, aniž se domáhal účinné ochrany a vyčkal, jakým způsobem bude s jeho případem naloženo. Nepokusil se obrátit ani na jiné policejní oddělení, případně na jiné státní složky. Krajský soud své hodnocení nedůvodnosti a účelovosti obav stěžovatele v souvislosti s jeho návratem do země původu řádně

odůvodnil, zejména odkázal na nedostatečná a měněná tvrzení stěžovatele o situaci rodiny po jeho odchodu.

[22] Uvedené úvahy plně postačovaly k závěru o tom, že stěžovatel nesplnil podmínky pro udělení doplňkové ochrany z hlediska § 14a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Další argumenty krajského soudu o možnostech vnitřního přesídlení již nejsou pro tento závěr nezbytné, jakékoliv posouzení možnosti či nemožnosti vnitřního přesídlení by nemohlo změnit závěr o nepřiznání doplňkové ochrany pro nevyužití prostředků vnitrostátní ochrany.

IV. Závěr a náklady řízení

[23] Pro shora uvedené Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání, neboť kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně, přičemž nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikatornímu odklonu. Nejvyšší správní soud neshledal ani zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené a jasné soudní judikatury, či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[24] Výrok o náhradě nákladů řízení se při odmítnutí kasační stížnosti opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.

[25] Ustanovené advokátce se dle § 35 odst. 8 s. ř. s. s přihlédnutím k § 7 bodu 5., § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přiznává odměna za zastupování 3100 Kč za jeden úkon právní služby (sepsání kasační stížnosti) a paušální náhrada hotových výdajů 300 Kč, celkem částka 3400 Kč, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. dubna 2016

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu